

Pechal, Zdeněk; Stěpanova, Ludmila; Vychodilová, Zdeňka;
Vysloužilová, Eva; Zahrádka, Miroslav

XVI. Olomoucké dny rusistů

Opera Slavica. 2002, vol. 12, iss. 2, pp. 48-54

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117754>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

s obsahovými větami v staroslověnštině. Poskytl jsem mu – zatím v rukopise – příslušnou kapitolku z posledního svazku svého syntaktického kompendia. Při konzultaci mi pak sdělil, že zatímco můj postup je spíše „formálně syntaktický“, on sám hodlá usilovat o jemné rozlišování sémantických typů a podtypů. Tedy jakýsi návrat k původnímu principu prof. Kurze.

Závěrem chci říci, že ve vývoji každého vědního oboru a každé disciplíny se objevují generační mezníky, na nichž se starší metodologické zásady a pracovní postupy buď odmítají vůbec, nebo se aspoň „překonávají“. I tento druhý pojem obsahuje v sobě ovšem složku „odmítnutí“ a jen slaběji též složku „pokračování“. Pro charakteristiku vývoje naší paleslovenistické syntaktologie bych proto raději volil označení „návaznost, navazování“, které samozřejmě neznamená prosté opakování, ale obsahuje silněji onu složku „pokračování“: zvýrazňuje přínos něčeho nového, ale s dalekosáhlým zachováním báze výchozí. Odkaz profesora Kurze v bádání o staroslověnské syntaxi je stále živý.

XVI. Olomoucké dny rusistů

Mezinárodní rok jazyků oslavili olomoučtí rusisté spolu s odborníky z více jak 12 zemí tradičně svými Olomouckými dny rusistů. Již po šestnácté zasedli 29. – 31. srpna 2001 do lavic filozofické fakulty UP, aby jak v plénu, tak posléze v sekcích jednali na téma „Научные традиции и новые направления в европейской и мировой русистике“. Tradiční i tentokrát zůstalo osvědčené organizační uspořádání jednání – plenární zasedání a vystoupení v sekcích.

V odborné části plenárního zasedání odezněly tři referáty. Jeho zahájení se ujali literární vědci M. Zahrádka (Olomouc) a R. Opitz (Leipzig), kteří své vystoupení nazvali lapidárně, leč výstižně: „Реализм? – Реализм!“ Soustředili se v něm na rozvoj realistické literatury v období postmodernismu. Podali výstižnou charakteristiku dvou základních typů postmodernismu ve vztahu k realismu a ukázali na vzájemné prostupování postmodernistických a realistických postupů. Vrátili se k Garaudyho teorii „realismus bez břehů“ a využili její podstaty k charakteristice současného stavu literatury.

Lingvistickou problematiku reprezentoval na plenárním zasedání příspěvek Z. Vychodilové (Olomouc), která se v referátu „Размышления над одной конститутивной характеристикой текста. (Связность текста в чешско-русском сопоставительном плане.)“ zamýšlela nad současným stavem a perspektivami bádání o textu v české jazykovědné rusistice a upozornila na potřebu vytvoření srovnávací lingvistiky textu. Konfrontační textovělingvistický přístup demonstrovala na problematice textové soudržnosti jako jedné ze závažných vlastností podílejících se na konstituování textu.

Frazeologická problematika byla na plenárním zasedání zastoupena společným referátem prof. V.M. Mokijenkina (St. Peterburg – Greifswald) a Je. Nikolajevové: „Интернациональный фонд русской фразеологической картины мира.“ Autoři

zdůraznili důležitost srovnávací analýzy frazeologismů různých evropských jazyků a dokázali, že podíl specificky národních rčení je v každém jazyce ve skutečnosti mnohem menší, než se předpokládá. Tento závěr demonstrovali na příkladě ruského výrazu „ruská duše“ a českého rčení „nasadit štiky do rybníka“. Dále autoři nastílnili cesty europeizace ruské frazeologie a věnovali pozornost ruským neologismům, které, jak se ukázalo, byly převzaty z evropských jazyků.

Literárněvědná sekce

V literárněvědné sekci „A“ bylo dne 29.8. 2001 předneseno osm referátů, které byly zaměřeny převážně na problémy literárněvědné metodologie. Hlavním tématem bylo definování role realistické metody v literatuře 19. – 20. století, postavení realismu v ruské literatuře konce 20. století, vztah realismu a postmodernismu.

Janina Salajczyk (Gdaňsk) analyzovala motiv odcizení hrdiny v současné ruské literatuře, zejména v prózách Makanina, v nichž je zřejmé, že realismus devadesátých let 20. století do sebe zahrnul zkušenosti i postupy celého literárního vývoje od avantgardy do postmodernismu. Referát Ivo Pospíšila (Brno) byl věnován otázce sociologie literatury v rusistice od 19. století do současnosti. Kira Gordovič (St. Petersburg) v referátu na téma „Соотношение принципов реализма и постмодернизма в русской прозе 90-х гг. XX вв.“ dokazovala prolínání postmodernismu a realismu v prózách Makanina a možnost analýzy jeho díla jak z hlediska realismu, tak postmodernismu. Nelli Šcedrina (Moskva) se zabývala nacionálními a existenciálními prvky v tvorbě V. Rasputina, které lze nalézt již v Rasputinových dílech ze šedesátých let, ale v devadesátých letech nabyly velmi výrazné na intenzitě a vytvořily skutečnou syntézu. Tématem příspěvku Michala Legierského (Švédsko) byl vztah magie a umění. Tomasz Welg analyzoval tvorbu Venedikta Jerofejeva, zejména jeho dílo Moskva – Petuški. Ivana Ryčlová (Praha) se zabývala ruskou dramatickou tvorbou devadesátých let (tzv. „novou novou vlnou“) a jejím místem na současných ruských divadelních scénách. Referát Josefa Dohnala (Brno) byl věnován otázce vývoje realistické metody a jejího místa ve vývoji ruské literatury.

Téměř o každém referátu byla vedena diskuse. I. Ryčlová, J. Salajczyk a T. Welg společně diskutovali o významu poznání autorské biografie pro porozumění literárnímu dílu a o biografickém mýtu Venedikta Jerofejeva. Nejživější diskusi vyvolala otázka místa realismu v ruské literatuře. J. Salajczyk v návaznosti na příspěvek J. Dohnala srovnávala současnou situaci v ruské literatuře se situací dvacátých let a zdůraznila Zamjatinův pojem „syntetického realismu“, který i dnes může být použit k definování realismu, obohaceného o podněty celého předchozího vývoje literatury. Galina Binová (Brno) zdůraznila přínosnost vnímání postmoderny i realismu mimo kategorie pozitivního a negativního, tedy jako objektivního reálného faktu literárního vývoje.

Literárněvědnou sekci „B“ vedl prof. Richterek a bylo zde předneseno sedm referátů. V úvodním referátu Zdeněk Pechal (Olomouc) vyložil své pojetí dělení umění na realistické a nerealistické, věnoval se typům slovesného realismu a základní teze doložil konkrétními textovými analýzami. Další referáty se zabývaly literaturou faktu a memoárovým žánrem. Alla Tone (Moskva) podala výklad o kategoriích literatury faktu, jež byly založeny na míře odstupu (bezprostřednosti) svědectví od události.

Podobně pak Tamara Simonova (Grodno) vysvětlila své pojetí memoárového žánru realistické literatury a pokusila se odlišit memoárový dokument od jeho interpretace. Z lingvistického úhlu pak na memoáry nahlížela Taťána Milevská (Sankt Peterburg) a výrazně se soustředila na vypravěčskou konvergenci času. Podobně se následně zabývala Irina Voznesenskaja charakteristikou jazykového popisu žánru Buninova deníku. Dva referáty – Ioanna Mjanovskaja a Beata Vegnerska (obě z Bydhošče) – nastolily otázku ruské emigrace. První se zabývala popisem a historickými fakty málo známých stránek třetí emigrační vlny (Minčín, Jur'jnen) a druhý se zaměřil na fenomén „ztraceného ráje“ Vladimira Nabokova.

V diskusi se vyslovili téměř všichni účastníci především k žánrové podstatě literatury faktu, potvrdili stálý zájem o lingvistické aspekty žánrového rozvrstvení a estetický aspekt daného tématu.

Den 30.8. bylo na společném zasedání obou sekcí předneseno pět referátů. Galina Bínová (Brno) analyzovala problematiku neosentimentalismu jakožto možné alternativy postmodernismu, který se stále výrazněji ukazuje pro řadu autorů jako nedostatečný, a zároveň zdůraznila ironii jako nejvýraznější rys odlišující neosentimentalismus od dnes již nefunkčních prvků tradičního sentimentalismu. Tématem vystoupení Ljudmily Ševčenko byly romány A. Kima «Отец – Лес» и «Знак зверя» Jermakova, které badatelka chápe jako jevy transmetarealismu, usilujícího o zachycení univerzálního obrazu světa. Tereza Dudek charakterizovala tvorbu Andreje Bitova v kontextu ruského postmodernismu. Fryderyk Listwan (Krakow) se věnoval motivu katastrofy v románu Pyramida L. Leonova. Student Prešovské univerzity Milan Bujňak přednesl referát na téma „Феномен художественности в текстовом и нетекстовом пространстве“. Oldřich Richterek (Hradec Králové) zkoumal specifika metafory v rané a zralé tvorbě A. Achmatovové a otázku přeložitelnosti těchto metafor, přičemž vysoce ocenil kvalitu českých překladů poezie Achmatovové od H. Vrbové.

Diskusní příspěvky navazovaly na všechny přednesené referáty. J. Dohnal a G. Binová zdůraznili podíl nivelizace hodnot na současně krizi postmodernismu. Na referát G. Binové o neosentimentalismu v současné ruské literatuře reagovali J. Salajczyk, L. Ševčenko a O. Richterek. Problematika nepřeložitelnosti v české a ruské literatuře (Hašek, Dostojevskij) byla tématem příspěvku G. Binové. M. Zahradka, J. Salajczyk a F. Listwan diskutovali o souvislosti eschatologických textů Leonova s jemu současnou literaturou a o místě románu Pyramida v kontextu celého Leonovova díla.

Lingvodidaktická sekce

Lingvodidaktická sekce patřila již tradičně k početně zastoupeným. Odeznělo v ní celkem 17 referátů. První den konference se práce v sekci zúčastnilo 21 lidí, následující den 26. Jednání sekce bylo zahájeno koncepčním referátem slovenských autorů M. a E. Rohalových (Nitra) na téma „Современные сдвиги в лингводидактике – процесс формирования более плодородных концепций обучения иностранным языкам“, v němž byl v přehledném historickém exkurzu zhodnocen přínos lingvodidaktických koncepcí pro aktuální stav výuky cizím jazykům. Zvláštní pozornost byla věnována alternativním metodám vyučování CJ a za ústřední problém současné lingvodidaktiky bylo označeno pojetí „языковой личности“. Byly analyzovány nové technologie

výuky z hlediska interdisciplinárních přístupů, jakož i soudobá orientace lingvodidaktiky na mezikulturní vztahy a jejich podíl na jazykovém vyučování. Neologismus „культуроведческая методика“, který v teoretické oblasti dostává své pevné kontury, by se měl stát i náplní studijních programů pedagogických fakult. Ve vystoupení A. Charciarka (Katowice) byly na příkladech z ruské a polské prózy ukázány rozdíly, které jsou příčinou komunikativních a sociálních neúspěchů uživatelů CJ. L. Rejmánková (Hradec Králové) se věnovala vztahům mezi typem a obsahem textu a jeho gramatickou výstavbou. Poukázala na možnosti lingvodidaktického využití teoretických poznatků o typologii textů a jejich promítnutí do textů učebnic. Podrobněji se zabývala úvodními učebnicovými texty, jejich funkcí a potřebou s jejich tvorbou. Její vystoupení se setkalo s živou reakcí přítomných. V diskusi k jejímu referátu vystoupili zejména autoři učebnic ruštiny jako cizího jazyka v našich a zahraničních školách: Žofková, Danecká, Leszczak, Csiriková aj. Hovořilo se o výběru textů, o vhodnosti zařazovat novinové články do učebnic aj. O. Leszczak (Kielce) se zaměřil na klišé a lexikální modely ve výuce. Analyzoval nově vzniklá jazyková a řečová klišé, ukázal na rozdíl mezi klišé a frazeologismem a připomněl nominativní funkci klišé. S. Leszczaková (Kielce) na příkladech demonstrovala, jak jsou polští studenti při tvorbě klišé ovlivňováni interferencí. Dvojice autorek L. Adamcová a H. Bučková (Brno) se zaměřila na problémy výběru lexikálního minima a jeho osvojování ve VŠ technické zaměření. R. A. Charitonovová (Moskva) z internetového vysílání ruského rozhlasu (www.vor.ru) v zajímavém vystoupení „Бардовская песня на уроке РКИ. Разговорная речь. Приметы времени.“ podtrhla zejm. individuální charakter písně a ukázala možnosti využití tohoto žánru v jazykové výuce. Jednání sekce bylo první den ukončeno vystoupením polské autorské dvojice I. Danecké a B. Chlebdové (Opole) na téma „Мультимедия в процессе преподавания русского языка.“ Účastníci mohli podle připraveného scénáře sledovat názornou demonstraci využití jazykových CD-ROMů ve výuce RCJ. Protože jde o renomované autorky polských učebnic ruštiny, které mají s využitím médií ve výuce značné zkušenosti a samy takové programy tvoří, načerpali účastníci demonstrace i praktické zkušenosti pro inovace na vlastním pracovišti. Druhý den jednání byl zahájen referáty o komunikativní kompetenci. V kolektivním zpracování E. Vysloužilové a H. Flídrové (Olomouc) „К профессиональному аспекту коммуникативной компетенции“ byla nejdříve analyzována struktura cizojazyčné kompetence, ukázány příčiny jejího dynamického vývoje a na praktickém materiálu z přípravy bakalářů ruštiny pak bylo demonstrováno, jak se pojetí kompetence promítá do výběru a osvojování materiálu. Myšlenky z jejich referátu byly rozvedeny ve vystoupení H. Žofkové (Praha) „Компенсаторные стратегии и их роль в формировании мультикультурной компетенции при обучении РЯ“, v němž se autorka zamýšlela nad strategickou kompetencí a hodnotila ji ve vztahu k odhadu a kompenzaci v CJ vyučování. Překladu jako mezijazykové a mezikulturní komunikaci se věnovala D. Oganessianová (Praha). Zaměřila se na sociokulturní normy překladu, které ovlivňují strategii převodu, všimla si specifiky odborného překladu a ukázala, jak se u studentů podílí sociokulturní charakteristika textu na osvojování diskurzivní kompetence. Otázky etikety ve východoslovanských jazycích, zejm. stereotypy navazování kontaktu, byly předmětem referátu N. S. Grebenščikové (Grodno), S. B. Berežkovová (Moskva) podala podrobnou informaci o vysílání stanice „Голос России“

a O. Viddová (USA) se zabývala internetem jako fenoménem interkulturní komunikace. Malý blok referátů se týkal jednotlivých jevů ruského jazykového systému, jejich popisu a osvojování: J. Folprechtová (Praha) se zaměřila na studium ruské morfologie v komplexní přípravě učitelů ruštiny, L. Mrovčevová (Karviná) popisovala zkratky, které se vyskytují v podnikatelské sféře dnešního St. Peterburgu, o roli praktické lexikografie v osvojování RJ hovořila J. Benkovičová (Bratislava), funkcemi intonace v komunikativní gramatice se zabýval S. Chromov (Moskva). V diskusi, která se týkala např. otázek ruské etikety a jejího osvojování v českém prostředí, otázek práce se slovníkem, postavení ruštiny jako CJ, vzájemného vztahu jazykové teorie a řečové praxe v přípravě studentů ruštiny aj., vyjádřili své názory D. Oganjesjanová, A. Charciarek, N. S. Grebenščikovová i S. Chromov.

Lingvistická sekce

Početně bohatě zastoupena byla také lingvistická sekce, na jejímž jednání zaznělo celkem 19 příspěvků účastníků ze šesti zemí. Tematické spektrum referátů zahrnovalo vedle oblastí tradiční gramatiky zejména různé aspekty problematiky odrazu extralingvistických sociopolitických a sociokulturních vlivů na fungování současné ruštiny.

Úvodní blok morfologicko-syntaktických příspěvků zahájil A. Brandner (Brno), který poukazem na jednotlivé typy nesklonných adjektiv v ruštině demonstroval tendence gramatického systému současné ruštiny k analytismu a směřování ruštiny k internacionalizaci, její sblížení s jinými evropskými jazyky. J. Ruferová (Hradec Králové) porovnávala oblasti užití verbálních konstrukcí s instrumentálem v ruštině a češtině, J. Skácelová (Olomouc) analyzovala fungování jednoho typu substantivních adverbii v současné ruské publicistice.

V dalším, tematicky už méně kompaktním bloku, provedl J. Anderš (Olomouc) na pozadí širokého, všeslovanského srovnávacího záběru sondu do typologie ruské věty, který vyzněl ve prospěch deagentních konstrukcí s nenominativním subjektem v ruštině, J. Sokolová (Nitra) hovořila o tom, jak se vyrovnávat s tzv. lingvistickými a kulturologickými lakunami, tj. bílými mlsty na sémantické mapě jazyka. J. Pilátová (Olomouc) na základě sledování novinových titulků žánru krátká zpráva od 70. let do současnosti konstatovala posun k expresivně zabarveným dvojčlenným verbálním větám a souvětím v titulcích soudobého ruského tisku. L. Vobořil (Olomouc) prezentoval intertextuálnost jako jednu z textotvorných kategorií, a to na materiále současné ruské anekdoty.

Další jednací den započal několika soliterními referáty z různých oblastí výzkumu ruštiny: A. Klimčuková (Prešov) poukázala na jev syntaktického paralelismu v jazyce pravoslavného kázání jako jednoho z žánrů religiozního stylu současné ruštiny, J. Sipko (Prešov) v bohatém etnokulturním materiálu z ruské a slovenské publicistiky tentokrát vyhledal antické mytologismy symbolizující archetypy lidského jednání, T. Kupčík (Olomouc) podrobil analýze jazyk současné ruské reklamy, příspěvek M. Csirikové (Praha) o pragmatických aspektech tlumočení reprezentoval na jednání tlumočnickou problematiku.

Vystoupení následujícího bloku tematicky oscilovala kolem lingvistických aspektů umělecké literatury: D. M. Pocepnja (Sankt Peterburg) přítomným přiblížila

situaci v současné ruské spisovatelské lexikografii, Je. I. Seliverstova (Sankt Peterburg) demonstrovala, zda a jak se specifikum autorského podání spisovatelů tzv. „druhoj prozy“ promítá do jejich vyjadřování stylistického prostředku přirovnání. Translatologicky zaměřené byly příspěvky T. Juřčkové (Brno), která poukázala na některé nedostatky stávajících překladů děl ruské klasické literatury do češtiny, a D. Gerczinské (Slupsk), která na materiálu povídek V. Rasputina zkoumala problematiku překladu ruských folklórních a mytologických reálií do polštiny.

První dvě vystoupení závěrečného bloku byla věnována tradiční tematice pronikavých změn v ruském lexiku přestavbového a postpřestavbového období: V. Kozáková (Zlín) hovořila o aktuální situaci v ruské odborné terminologii, J. Korostenki (České Budějovice) o nových tendencích v obohacování ruské slovní zásoby v porovnání s češtinou. Příspěvkem z oblasti psycho- a sociolingvistiky oživila jednání A. Šajachmetova (Almaty), která přítomným přiblížila vývoj dětské mluvy v multilingválním Kazachstánu. Jednání lingvistické sekce uzavřel netradičním vystoupením A. Purisman (Izrael), který názornými autentickými ukázkami na internetu doprovodil svůj výklad o charakteru ruského jazyka v izraelském internetu.

Společným rysem převážné většiny vystoupení bylo důsledné uplatňování konfrontačního přístupu ke sledovaným jevům, pojetí a zpracování jednotlivých témat zároveň potvrzovalo současnou progresivní tendenci přístupu k lingvistické problematice z funkčně-pragmatických pozic.

Frazeologická sekce

Frazeologická sekce byla zaměřena na řešení specifického vztahu národního a internacionálního na frazeologické mapě světa. Přes různorodost zpracování bylo možné najít určité jednotící aspekty ve vystoupeních domácích i zahraničních frazeologů. K zobecnujícím pohledům patřil referát polské lingvistky Doroty Pazio (Varšava), která se zabývala problematikou vzájemných vztahů jazyka, myšlení a lidského chování. Tento problém je odborníky XX. století, ať už lingvisty, či filozofy, považován za velmi „módní“ záležitost. Autorka vychází z prací Sapira-Worfa, teorii Weisbergera, W. von Humboldta a jiných a ukazuje, že uvedené teorie se navzájem liší pouze způsobem interpretace zmíněného vztahu. Jazyk a myšlení jsou vzájemně podmíněny a způsob recepce skutečnosti člověkem záleží pouze na struktuře jeho mateřského jazyka.

Převážná část vystoupení pak vycházela ze srovnání frazeologismů ve dvou, popřípadě ve třech jazycích, v nichž se autoři snažili ukázat velký podíl společného, univerzálního základu ve frazeologickém fondu ruštiny a jiných evropských jazyků (V. Mokijenko, Je. Nikolajevová, L. Stěpanová, V. Chlebeda, M. Jankovičová, E. Prášilová aj.). Pro demonstraci vybíráme příspěvky, které představují různé přístupy k řešení problematiky. Tak např. L. Stěpanová (Olomouc) zkoumá problém národně specifického a univerzálního na materiále ruských a českých frazeologismů s významem „o něčem nejasném, tajemném“, vyčleňuje zde internacionální jednotky, ukazuje jejich shody a odlišnosti a podrobně se věnuje národní specifice. Navrhuje rozlišovat tři druhy internacionálních frazeologismů: 1. genetické (antické, biblické a kulturně historické), 2. typologické – paralelní frazémy, které vznikly nezávisle na sobě díky shodným

životním a sociálním podmínkám evropských národů, 3. univerzálie na konceptuální úrovni – frazémy, které odrážejí blízké vidění světa evropských národů, ale mají rozdílnou formu. Autorská dvojice L. G. Pavlovská a V. A. Krasjuk (Liepaja) se zaměřila na biblismy v rusko-lotyšském srovnávacím plánu. Autoři podrobně zkoumají a klasifikují jejich rozdíly na morfologické, syntaktické i lexikální úrovni. Biblismy, jakož i různé pověry ze života starých Slovanů zachycené ve frazeologismech, se staly předmětem zkoumání ve vystoupeních dalších frazeologů, např. G. Liličové, T. Ševjakovové, T. Miljutinové, D. Antoňákové, T. Volodinové, M. Malochové aj.

Dílitmu problému se věnovala i E. Prášilová (Olomouc). Vychází ze srovnání ruských a českých frazeologismů věnovaných zápornému příslovci „nikogda“. Popisuje strukturální modely s užitím záporného „nikdy“. Ukazuje, že metoda strukturální analýzy dovozuje popsat frazeologické pole velmi přesně a odhalit i velmi jemné rozdíly ve významech frazeologismů v různých jazycích. Maďarsko-německo-české frazeologické paralely se staly předmětem srovnání v referátu O. Fedosova (Budapešť). Všimá si, jak se frazeologické kalky z němčiny chovají v češtině a maďarštině, a zamýšlí se nad problémem, jaké prvky jazykového systému mohou být komponenty idiomů a frazeologismů. Na základě nejnovějších prací českých frazeologů je pak zpochybňováno základní kritérium frazeologičnosti – postulát o nadslovnosti frazeologické jednotky a jsou uváděny důkazy toho, že lexikální frazeologismy patří plným právem do frazeologie. M. Jankovičová (Bratislava) pojala své vystoupení šife, zaměřila se na frazeologické evropeismy. Analyzuje jednotky, obsahující nejen geneticky, ale i sémanticky společné symboly, které se usídlily v evropském regionu. Klade si za cíl vyčlenit vrstvu ruských frazémů, které patří k evropskému frazeologickému fondu, protože obsahují komponenty, které v evropském kulturním regionu plní funkci symbolů. Přestože není tato vrstva početná, zaslouží si pozornost a při určování evropeismů v ruské frazeologii je s ní třeba počítat.

Řada autorů věnovala pozornost fungování frazeologismů v textu, jejich roli při výstavbě textu a problémům spojeným s gramatikou frazeologismů (N. Manujlovová, J. Opálková, M. Ščur, B. Tatár, F. Csilla, N. Alexandrovová aj.). Tak si např. N. Manujlovová (Moskva) všimá tak zvaných precedentních textů ideologického charakteru, které obsahují výrazové šablony (štampy) používané v jazyce období totality. Ukazuje, jak tyto „štampy“ fungují v postmodernistických dílech. Podrobně je klasifikuje jak z hlediska jejich sémantiky, tak i stylistického využití a popisuje postupy při jejich zpracování v uměleckém díle.

V rámci sekce zazněl i lingvodidaktický příspěvek Je. Pastuchovičové (Minsk), v němž se autorka zabývala problémem osvojování českých frazeologismů na vysoké škole v Bělorusku, jejíž studenti si vybrali češtinu jako svůj obor. Autorka uvádí klasifikaci ruských a českých frazeologismů podle principu frazeologických paralel.

Organizátoři konference vyslovují poděkování nejen účastníkům, kteří v aktivní diskusi přišli s řadou zajímavých námětů na problematiku konferencí příštích, ale i doktorandům a studentům katedry, s jejichž obětavou pomocí bylo možné uspořádat akci vysoké profesionální úrovně.

Z. Pechal, L. Stěpanová, Z. Vychodilová, E. Vysloužilová, M. Zahrádka